

Nyhedsbrev, SN 95, Marts 2015

Foreningen Svend Gønge

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

Pro honore patriae

Foreningen Svend Gønge

**Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004**

goenge@svvsogne.dk

www.svvsogne.dk

Bestyrelse:

Formand:
Peter Sten Hansen

Næstformand:
Ingegerd Riis

Kasserer:
Jens Hallqvist

Sekretær:
Jens Beck

Øvrige bestyrelsesmed-
lemmer:
**Gunnar Stobbe
Chris Hermansen
Ole Ib Hansen**

Redaktion på SN:
Peter Sten Hansen,
(ansv. havende)
Jens Beck.

[svendgoengepou-
sen@gmail.com](mailto:svendgoengepoulsen@gmail.com)

[Oversigt over vore
ambassadører.](#)

Tam...

Tam er den fiktive person, som Carit Etlar bruger som ægteemand til Boel Ebbesdatter, Kulsoen.

I begge romaner, Gøngenhøvdingen og Dronningens Vagtmester, bliver Tam brugt på en noget kyniske måde. Han tegnes som venlig mand, men alt for føjelig og tilpasselig.

Det giver han unægtelig enorme problemer såvel på hjemmefronten, som på udefronten. Han er en træskohelt!

Konen er en handlingens kvinde (til egen vinding?), mens hans handlinger gør ham "persona non grata" blandt gøngerne.

Men som det sig hør og bør i en historie, får handlingen en drejning mod slutningen. Det sker også her i Dronningens Vagtmester:

"Straks efter hørtes fodtrin, og Ib så en bondeklædt mand komme til syne på gangstien mellem bakkerne. Han blev stående lidt, før han gik videre, og vendte hovedet til alle sider, derefter fortsatte han sin gang ned til det sted i åen, hvor gjøngerne nylig havde forstørret vågen.

"Tager jeg ikke fejl, så kender vi den fyr," hviskede Ib.

"Hvem er det?" spurgte Svend. "Dine øjne ser bedre end mine."

"Det er min tro Tam. Jeg tænker ikke, vi har nødigt at krybe i skjul for ham. Om han skulle pønse på nye rænker, så har vi hist henne redet ham en grav, som han hverken skal finde for smal eller for lav."

Ib rejste sig efter disse ord op fra stenen og gik hen til åbredden. Svend fulgte ham.

Tam vendte sig om ved lyden af deres skridt. Hans første bevægelse tydede på flugt, men han betænkte sig og blev stående, som om han ventede dem.

"Hans gang hernede kommer mig mistænkelig for," ytrede Svend. "Lad os se at udfritte ham."

"En god morgen, du ærlige Tam!" råbte Ib. "Hvad driver du omkring efter på den tid af døgnet?"

Tams stemme skælvede, mens han svarede:

"Jeg venter på jer."

"På os," sagde Svend. "Det burde du ikke gøre, Tam! Sidst vi taltes ved, advarede jeg dig mod at komme på mine veje oftere og sagde, at du ville være en dødsens

mand, hvis det skete."

"Ja, du gjorde så, Svend, og der var heller ingen ulykke sket, om du stod ved dit ord, for sådan som det nu er med mig, kan det dog ikke blive ved."

Tams læspende stemme var under de sidste ord afbrudt og utydelig, han kæmpede med sig selv og hviskede næsten uforståeligt: "å, Svend! Jeg har været en stor synder imod dig, men jeg har også lidt svært derfor og bedt om forladelse, hver gang det randt mig i sinde, og så var Vorherre så god at høre efter, hvad jeg sagde, og at finde den måde, hvorpå jeg skulle gøre min fejl god igen. Derfor kom jeg herved i aftes, da jeg så, I begyndte på jeres arbejde." "I aftes?" gentog Svend.

"Ja, jeg har stået der oppe bag brombærrankerne den hele tid, og mine lemmer bævrede af kulde."

"Hvorfor ventede du da imens?"

"Jeg skøttede ikke om at gå herved, imens de andre var til stede, fordi jeg vidste, hvordan de ville spotte og håne mig; så blev jeg, hvor jeg var, indtil jeg kunne træffe dig alene. Ib regner jeg ikke med, han ved dog alt, hvad du ved."

Svends første heftighed havde lagt sig, mens Tam talte. Ved hans ytringer over Ib smilte han og udbrød:

"Du så da alt, hvad vi tog os for henede?"

"Ja, jeg så også forgangen morgen, at I lod tøndnen trille ned i åen."

"Du!" udbrød begge forundret.

"Jeg ved også, hvad der var i den."

"Ved du også, hvor den er?"

"Du står på den."

Svend var i højeste grad forundret. Tam vedblev: "Det var mig selv, der dannede vågen, I lod den trille ned i, fordi jeg havde mit ålegarn stående ude i hullet. Da jeg fiskede garnet op, kom tøndnen for en dag, og jeg halede den på land. Jeg lå oppe på loftet hist ovre i det hus, I tog ind i om natten, og jeg hørte hele jeres samtale. Da jeg fik tøndnen at se og fornåm de mange penge rasle indenfor, blev jeg sjæleglad og lagde mig ned på mine knæ og gjorde en god, lang bøn til Vorherre og sagde ham mangfoldige tak, fordi han havde maget det sådan, at jeg nu kunne gøre noget af min synd imod dig god igen; jeg gravede tøndnen ned i den dybe sne og holdt udkig, til du kom tilbage."

"Hvoraf vidste du da, at jeg ville komme tilbage igen? Du så jo, at jeg blev taget til fange af de svenske."

"Ja, det så jeg nok, Svend! Men så løb jeg over i skoven og fik fat på Abels lille dreng, at han skulle sige sin far, hvordan det var gået dig; men fra Abels løb jeg ned til Bent og til Vang og gav dem samme forklaring. De ville ikke tro mig, og Bent kylede et stykke is efter mig, og Jens Jerntroje bandt mig til et træ, at jeg skulle blive stående, til de andre kom, og så sagde de, at de ville hidse hundene på mig. Jeg tiggede mig dog fri igen og løb for at give alle dine mænd den forklaring, jeg vidste. Det varede så den hele dag, men i mørkningen var jeg færdig, da havde de også talt med Ib og begyndte at myldre ud af skovene fra alle sider. - Så vidste jeg jo nok, at du ville komme for en dag igen," lagde han tillidsfuldt til.

Svend var rørt, han rakte ham hånden. Tam greb den i begge sine, bøjede sig ned og kyssede den; derpå vendte han sig imod Svend og udbrød, mens tårerne løb ham ned ad kinderne:

"Jeg beder dig så bønligt om forladelse!"

Svend svarede intet, han klappede Tam på skulderen.

"Tam!" råbte Ib med et ansigt, der var blevet blodrødt under den umage, det kostede ham at beherske sig. - "Din gavtyv, som stjal vor dejlige aftensmad! Nu holder jeg af dig."

"Det var alt sammen hendes skyld, den onde kvinde, at det gik mig så galt," vedblev Tam.

"Vi taler ikke mere om det," svarede Svend. "Tam! Du er igen min kammerat som før."

Tams blege og indfaldne træk vidnede om en ubeskrivelig glæde, han fo'r i vejret og hoppe-

de omkring på sneen som et barn.

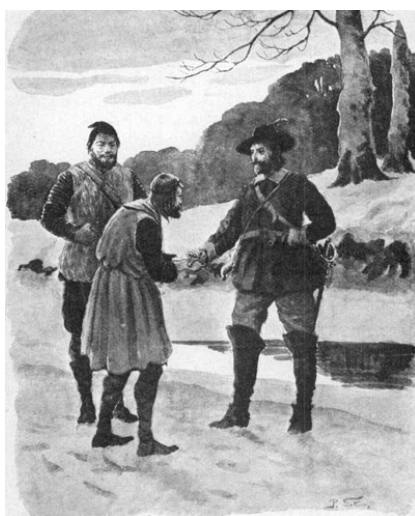
"Herregud!" råbte han, "jeg tænkte aldrig, jeg skulle få de ord at høre mere. - Men de andre?" tilføjede han pludselig. "De er mig ikke gode; vil du også lægge et ord ind for mig hos dem?"

"Se ret på mig, Tam!" udbød Ib, idet han stillede sig foran ham og rettede sig i sin fulde højde. "Sådan ser jeg ud, og du ved, hvor glubsk en karl jeg er, når nogen gør mig bøs. Om jeg nu forsværger min himmerigs part og din med på, at ikke en eneste af alle folkene skal blinke med øjnene ad dig, er du så fornøjet?"

"Og vore penge, vore penge!" udbød Svend med en pludselig jubel, idet han slog Ib på skulderen. "Gud ske lov og tak, at vi fik dem igen. Nu vil vi drage vor vej og lade dem ligge forvarede til i aften.

Følg du med, Tam! Nede i gravkammeret træffer vi vore folk, de skal vel få at høre, hvordan du har båret dig ad for at gøre din fejl god igen."

Derefter forlod de tre mænd stedet og vandrede ind i skoven!

Tegning af Poul Steffensen

Så er der navnet "Tam". Hvor fra kommer det, og hvorfor har Etlar brugt det. Spørgsmålet må naturligvis gå videre til vor specialist—Martin Dyrbye:

Jeg tror ikke, at Etlar har tænkt så meget på ordets hebræiske oprindelse (plante, urt), men snarere:

- 1) Navnets afledning til Thomas! På dansk blev Thomas / Tomas / Tom også til Tam!*
- 2) Dernæst så svarer navnet Tam jo fint til det, som han jo også er, nemlig tam.*
- 3) Måske kan der være andre tanker, som har fanget Etlar. Herom senere i 2016, hvor vi har et stort jubilæum at fejre.*

Bedste hilsener, Martin

Gøngenhøvdingen på film:

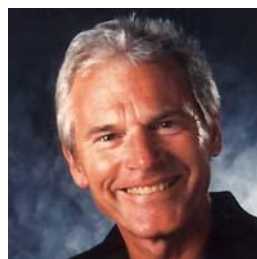
1909 blev rollen som Tam spillet af Aage Brandt:

I 1961 blev rollen som Tam spillet af Ove Sprogøe:

I 2001 blev rollen som Tam spillet af Kurt Ravn:

Eisse Dalsbæk er her som Tam ved et af vore gøngemarkeder.

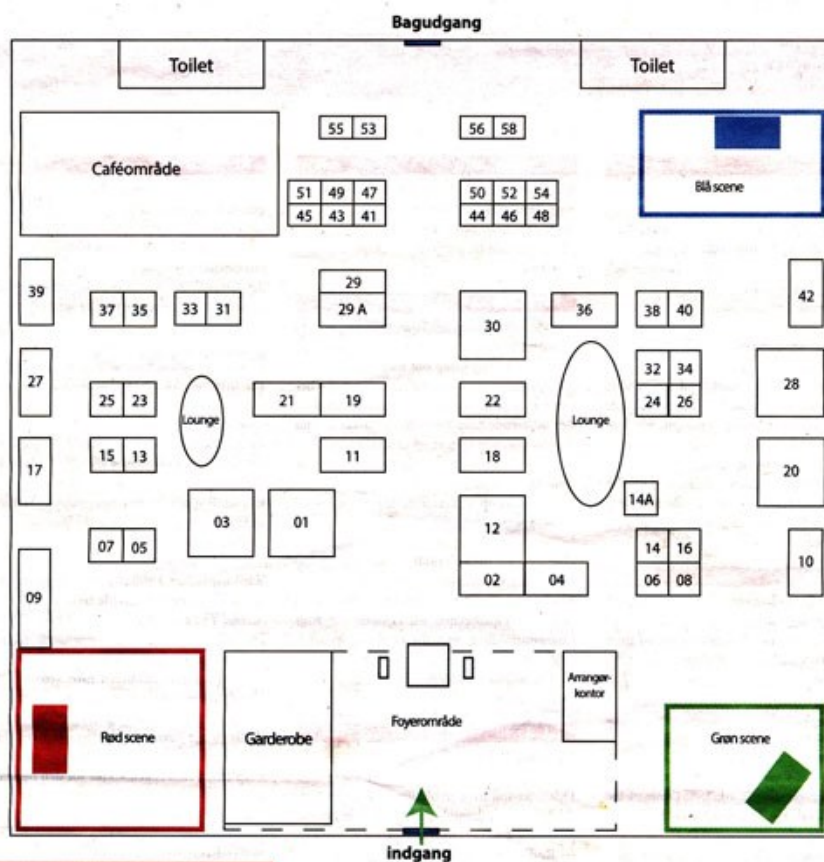
Historiske Dage

Vi ved fra vore talrige arrangementer og foredrag, at der er en særdeles stor interesse for historiske events. Der vil vi heller ikke undlade at gøre opmærksom på to begivenhedsrige dage i København. Nærmere og mere præcist er det et stort arrangement i Øksnehallen, Halm-torvet 11, 1700 København V., 14. og 15. marts 2015.

Et link til arrangementet:

<http://www.historiske-dage.dk/>

Her kan I naturligvis læse mere om alt det praktiske og teoretiske.

JB.

Indkaldelse til ordinær generalforsamling

Onsdag 25. marts 2015, kl.19.00 i Medborgerhuset, Banevej 4, 4750 Lundby.

Dagsordenen er ifølge § 5, stk. 4 i vedtægterne:

1. Valg af stemmetællere
2. Valg af dirigent
3. Valg af referent
4. Formandens beretning
5. Det reviderede regnskab forelægges til godkendelse
6. Behandling af indkomne forslag
7. Fastsættelse af kontingent samt gebyr
8. Valg af bestyrelsesmedlemmer
9. Valg af 2 suppleanter til bestyrelsen for 1 år
10. Valg af bilagskontrollant for 1 år
11. Valg af suppleant for bilagskontrollant for 1 år
12. Valg af fanebærer for 1 år
13. Eventuelt

Vedtægterne i deres helhed kan se og læses her

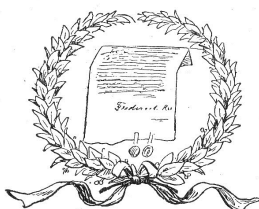
<http://www.syvsogne.dk/?q=node/332>

Der er naturligvis mulighed for the, kaffe, øl, vand og kage.

Efter generalforsamlingen vil en af FSGs ambassadører, tidl. borgmester i Næstved, Henning Jensen fortælle om det historiske Næstved. Måske også om sit spændende virke gennem mange år, samt som ambassadør for os.

Vel mødt, Foreningen Svend Gønge.

***Da telefonien kom til Lundby
eller
Husker du drejeskivetelefonen?***

Tirsdag d. 17. marts afholder Lundby Sognearkiv det sidste aftenmøde i denne sæson for medlemmer og andre interesserede.

Aftenens tema er ”Telefoni i Lundby”.

Hvornår kunne man telefonere i Lundby?

Hvor stod telefonvekslerbordet?

Hvem bestyrede det?

Hvad lavede en abonnentforening? osv.

Disse og flere spørgsmål vil Karen Johansson forsøge at besvare ud fra foreningens arkivalier. Billeder og nogle gamle telefoner vil sikkert bibringe lidt telefonnostalgi.

Mødet foregår Lundby Hovedgade 100 og starter kl. 19.30.

LOHMEN

Vi har fået en forespørgsel, fra vores venskabsby, Lohmen, om vi vil komme til deres byfest.

Den bliver i år holdt som en middelalderfest, så de vil gerne have at vi kommer udklædte.

Festen foregår den 13/6 2015.

Transporten foregår i privatbiler.

Overnatning m.m. er endnu ikke planlagt, da det kommer an på, hvor mange der kommer.

Vores ture til Lohmen plejer altid at være meget fornøjelige

Sidst lejede vi nogle hytter til en meget rimelig pris.

Foreløbig tilmelding så hurtigt som muligt, så jeg kan se hvor stor interessen er.

Endelig tilmelding senest 1/4 til mig på mail eller telefon.

Venlig hilsen

Peter Mackeprang

Mob: 21811085

Mail: macke@c.dk

Charlotte SH Jensen

<https://charlotteshj.wordpress.com/>

Måske er det en fin og god måde at være sammen på? Måske har FSG og Medborgerhuset i Lundby fundet et koncept, som kan bære?

Man bad om bistand til alt, også for den gode høst.

Vi prøvede endnu en gang, 5. februar 2015, med fælles spisning og foredrag. Charlotte fortalte om de store forskelle i opfattelsen af det praktiske/fysiske/sjælelige liv i 1600-tallet og i nutiden.

”Hvis du ikke gør dette og hint, så venter

der dig alverdens lidelser og kvaler hinsides”, blev der truet med fra øvrigheden i tidligere tider.

Og der blev sat trumf på! In-kquisitionen var vidt udbredt. Ufattelige metoder blev bragt i anvendelse for at forhindre den intellektuelle konkurrence. Der måtte ikke være tvivl om, hvor magtens centrum var placeret, også i renæssancen.

I Danmark holdt man sig heller ikke tilbage med at brænde og ihjelslå begavede og gode mennesker.

Den religiøse tro og afhængighed er nok ikke så stærk og udbredt i nutiden?

Vi tror på hvad vi kan se og bevise. Den naturvidenskabelige tilgang til hverdagen præger vort liv.

Emnerne i Charlottes foredrag gik meget på: Tro og skik, Arbejdsårets gang, Naturens cyklus, Fastelavnsløberi, Sommer, Sankt Hans, Høsten, Julen og Overnaturlige folk (nisser, ellefolk, bjergfolk, havfolk, natteravne og hekse).

Vi fik alle en god og lærerig oplevelse at gå hjem på. Men nogen af os tænkte også på Yvonne fra Olsenbanden, som i en af sine talrige monologer sagde: ”Det er sandeligt godt, at vi lever i vore dage”.

Tak til Charlotte for en spændende aften!

Altid var det folket, som betalte med penge og liv, når der skulle holdes ufred.

De vedhæftede vignetter er fra Olaus.

https://www.google.dk/search?q=charlotte+sh+jensen&biw=1439&bih=780&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=YAf8VPuyCIefygP51oDAAg&ved=0CAYQ_AUoAQ&dpr=1#tbn=isch&q=olaus+magnus